

О слободи се, као што је добро познато, може говорити на разне начине, у различитим контекстима и из различитих аспеката. С тим у вези, требало би одмах нагласити да нас овде не занима ни метафизички ни уже етички статус слободе, већ је у средишту нашег интересовања слобода као политички феномен и као проблем живота у заједници. Зависно од духа времена, општих назора и индивидуалних визура, настајали су и разноврсне, често међусобно супротста-вљене концепције о природи политичке слободе. Исаија Берлин приступа овом проблему разматрањем два појма слободе: негативног и позитивног. Негативни појам слободе одређује подручје живота субјекта у које други не треба да се мешају. Позитивно значење слободе садржано је у одговору на питање: Шта или ко својим надзором или уплитањем може да примора да учини или буде пре једно, а не друго? На разлику између позитивне и негативне слободе наилазили смо и раније у историји политичке мисли, али јој Берлин придаје нешто другачије значење и акцентуацију.

"Позитивна" и "негативна" слобода нису у свом полазишту, сматра Берлин, много удаљене једна од друге. Питање о томе ко је господар (позитивна слобода) и питање о томе којим подручјем ја господарим (негативна слобода) не могу се потпуно раздвојити. Ипак, два концепта слободе нипошто се, по Берлину, не могу изједначити. Обе су циљеви по себи, које се могу међусобно сукобљавати. Одлучивати у таквим "кризним" ситуацијама када се сукобљавају различити појмови слободе, значи одлучивати о непомирљивости вредности у светлу општих идеала којима тежи човек, група или цела заједница. Берлин ће рећи да ту нема дефинитивног решења по маниру филозофских мониста који захтевају хармонију по сваку цену и зато често пренебрегавају сукобе вредности, правећи се да их не примећују и правдајући се сопственом несавршеношћу. Берлин није склон безусловном мирењу супротстављених вредности. Веровање да све вредности негде ипак налазе измирење у бесконачном складу, у рају из ког смо испали, можда је пребивало и у главама најсвирепијих тирана овог света чији су циљеви оправдавали сва замислива зверска средства за угрожавање живота и слободе појединаца и група.

Берлинов циљ у огледима је да, не тражећи узалудно помирење међу многим људским вредностима, постави питање о слободи у њена два основна облика и да проблематизује последице које проистичу из оба концепта и који истовремено маркирају и њихове границе.

НЕГАТИВНИ КОНЦЕПТ СЛОБОДЕ

Негативна слобода је слобода од. Принудити човека на нешто значи одузети му слободу.

Негативно значење политичке слободе садржано је у одговору на питање: "Шта је подручје које је остављено или треба да буде остављено субјекту (једној особи или групи) да чини или буде оно за шта је способан да чини или буде, без уплитања других људи?" Политичка слобода у овом смислу представља "подручје у оквиру којег човек може да делује а да га при том други не спутавају."

Уколико ме други спречавају да радим оно што иначе могу, ја нисам слободан. Екстремни облик те неслободе јесте облик принуде који називамо ропством. Под принудом иначе подразумевамо уплитање других људи у подручје у којем бих могао да делујем самостално и самовласно. У том смислу би требало дистинговирати разне облике немоћи и спречености с једне стране, и политичку принуду и одсуство политичке слободе, с друге стране. То што не могу да пливам као риба или летим као орао није недостатак слободе, већ неких природних диспозиција. Слободан сам кад нисам у ланцима, а не кад не могу да летим или дишем на шкрге.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com